

Наші хлопці вистояли, не витримав бетон

242 дні героїчної оборони Донецького аеропорту (АТО)

(20 січня – День пам'яті захисників Донецького аеропорту)

На століття пам'ять про цей подвиг житиме в серцях українців і на ньому виховуватимуться покоління захисників України

Легендарна оборона Донецького аеропорту українськими військово-службовцями, що тривала 242 дні (з 26 травня 2014 року по 22 січня 2015 року) безперечно, стала славетною сторінкою

української військової історії. Адже оборона ДАПу тривала лише на тиждень менше, ніж героїчна оборона Севастополя від нацистських загарбників під час Другої світової війни, і значно довше за оборону Брестської фортеці. Із задубілими від холоду і бруду пальцями, засмальцьовані і виснажені, з пекучими ранами... хлопці стояли і не відступили... Своїм героїзмом, своєю кров'ю вони написали ще одну славу сторінку історії ствердження Української Держави...

Оборонці Донецького аеропорту віднині й навіки стали символом незламності духу захисників України.

За стійкість українських захисників Донецького аеропорту назвали «кіборгами», а форпост (укріплений пункт) українських кіборгів став символом мужності.

В аеропорту та прилеглому селищі Піски воювали спецпризначенці 3-го окремого полку, бійці 79-ї, 80-ї, 81-ї, 95-ї окремих аеромобільних та 93-ї окремої механізованої бригад, 57-ї окремої мотопіхотної бригади, 90-го окремого аеромобільного та 74-го окремого розвідувального батальйонів, бійці полку Дніпро-1, Добровольчого українського корпусу (ДУК) та багато інших.

Рівно три роки тому, 21 січня 2015 року, було прийнято рішення про відведення українських військових з території Донецького аеропорту.

...Усе розпочалося близько 3-ї години ночі на 26 травня 2014 року, коли на територію аеропорту вдерлися близько 80-и добре озброєних бойовиків так званої «ДНР», які висунули вимоги щодо виведення українських військових, що на той час охороняли внутрішній периметр ДАПу.

Близько 7-ї ранку до терористів прибуло підкріплення — переважно з «кадіровців». Через наявність у терміналі аеропорту цивільного населення українські військові змушені були відступити в розташований поблизу старий термінал та розпочали підготовку до бою. Державна авіаційна служба України в цей час заборонила польоти до Донецька. А на летовище аеропорту висадився

десант українських військових, які витіснили бойовиків з низки будівель аеропорту, зайняли периметр і диспетчерські вежі.

Перший постріл безпосередньо в новому терміналі аеропорту був зроблений українським снайпером по бойовику, який намагався підбити з ПЗРК винищувач ЗС України. Тоді приблизно об 11-й годині ранку один із «кадіровських» терористів на даху нового терміналу аеропорту навів зенітно-ракетний комплекс «Ігла» на український винищувач МіГ-29, який пролітав на малій висоті. Це помітив снайпер 3-го полку спеціального призначення, який доповів обстановку командуванню і отримав дозвіл відкрити вогонь на ураження. З точного пострілу снайпера і почався бій за аеропорт.

Після цього українська сторона висунула терористам ультиматум залишити його до 13-ї години дня. Але цього не сталося — і операція зі звільнення стратегічного об'єкта вступила в активну фазу. Перший бій тривав лічені години. Після атаки українських військових терористи зазнали чималих втрат і відступили. А сам аеропорт практично відразу став «найгарячішою» точкою на карті АТО.

Спроби штурму донецького аеропорту терористами відтоді були регулярними, проте українські військові успішно їх відбивали. Тоді й народилася легенда про «кіборгів». І першими українських бійців так почали називати саме бойовики за надлюдську стійкість в обороні.

Фінальна фаза протистояння в аеропорту розпочалася 13 січня 2015 року. Після масованих артилерійських та танкових обстрілів з боку терористів завалилася диспетчерська вежа аеропорту, яка в народі стала символом його оборони. Того ж дня бойовики висунули «кіборгам» ультиматум — або залишити аеропорт, або загинути. Військові вибрали бій, і відтоді зіткнення в аеропорту вже не вщухали.

19 січня бойовики підірвали другий поверх нового терміналу, а в ніч на 22 січня, скориставшись коротким перемир'ям для вивезення вбитих та поранених, бойовики тихцем замінували будівлю й зруйнували її остаточно. Від неї залишився тільки каркас, тож обороняти було більше нічого. Зруйновані стіни летовища накрили своїх останніх захисників. Тільки тоді українські військові відійшли до інших будівель аеропорту та навколишніх населених пунктів, де продовжували утримувати позиції...

21 січня 2015 року було прийнято рішення відвести українських військовослужбовців з нового терміналу – цей об'єкт був повністю зруйнований і не придатний для оборони.

За офіційними даними, захищаючи Донецький аеропорт, загинули понад 200 військових (тільки з 18-21 січня 2015 року внаслідок підриву терміналу ДАП загинуло 58 захисників-«кіборгів».)

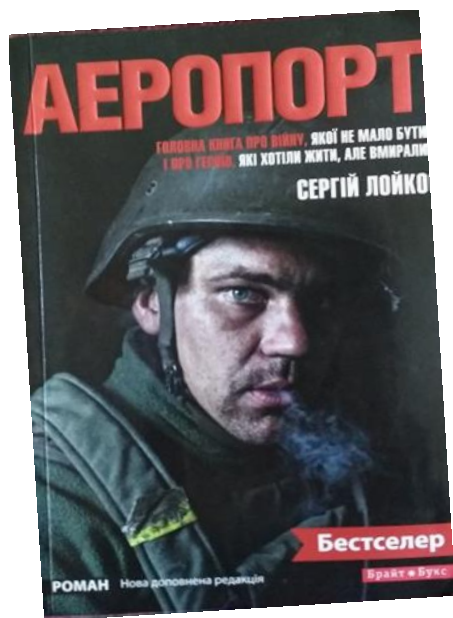
Багатьох із них було відзначено державними нагородами, деяких – помертньо.

Любимо та пам'ятаємо героїв! Миру та спокою душам наших полеглих воїнів... Ми не маємо права їх забути – ні тих, хто залишилися живими, ні тих, хто пішли в інший світ. Бо герої не вмирають, доки їх пам'ятають.

Серед захисників Донецького аеропорту були і наші земляки, які героїчно тримали оборону з вражаючою мужністю й відвагою. Їхній подвиг карбується в літописах української бойової слави.

Про бої в Донецькому аеропорту та про його захисників створено повнометражний документальний фільм «Добровольці Божої Чоти» та повнометражний художній фільм «Кіборги. Герої не вмирають» – режисера Ахтема Сеїтаблаєва за сценарієм Наталії Ворожбит.

Кінострічка є одним з переможців 8-го конкурсного відбору Держкіно та отримала державну фінансову підтримку на 50 % собівартості — майже 24 мільйони гривень. Загальна вартість кінофільму оцінюється в майже 48 мільйонів гривень. Прем'єра кінокартини в Україні відбулась 6 грудня 2017 року — в День Збройних сил України.

Заслуговує на увагу!

Лойко С. Аеропорт [Текст]: роман. Головна книга про війну, якої не мало бути, і про героїв, які хотіли жити, але вмирали / С. Лойко .– Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2016. – 376 с.– (у нов. доп. ред.).

Сергій Лойко – кореспондент і фотограф *Los Angeles Times*, який спеціалізується на війнах і збройних конфліктах. Висвітлював військові дії в Нагірному Карабаху, Чечні, Грузії, Афганістані, Іраку.

Українську революцію й подальшу війну Сергій Лойко описував практично без перерви з першого дня – з 30 листопада 2013 р. по лютий 2015 р.

У 2015 р. за збірку на війні в Україні Сергій Лойко був удостоєний однієї з найвищих нагород в американській журналістиці – «За хоробрість, достовірність, оригінальність, глибину та виразність описаного».

Сергій був єдиним іноземним кореспондентом, який побував у Донецькому аеропорту й провів там чотири повних дні з кіборгами.

Дія роману починається в Аеропорту й розгортається щохвилино протягом останніх п'яти днів понад 240-денної його облоги.

Маленький український гарнізон Аеропорту денно й нічно відбиває атаки супротивника, який значно переважає його у живій силі й техніці. Але тут, у цьому

зруйнованому до підвалин Аеропорту, підступні й жорстокі вороги зіштовхуються з чимось неочікуваним і неймовірним. Із кіборгами. Вороги самі так назвали захисників Аеропорту за їхню нелюдську живучість та впертість приречених...

Список літератури

1. Близнюк В. 242 дні героїзму: [«кіборг» Василь Кузьмін про захист Донецького аеропорту] / Валентина Близнюк // Вільний голос. – 2016. – 21 січ. – С.2.
2. Боець АТО з Коломиї отримав нагороду «Народний герой України»: [Євген Жуков, «кіборг»-вдвішник 79-ї бригади з позивним «Маршал»] // Коломийські вісти. – 2015. – 24 верес. – С.6.
3. Гаврилович І. «Кіборг» із позивним «Кук»: [Тарас Кукуляк із Івано-Франківська] / Іван Гаврилович // Галичина. – 2015. – 12 берез. – С.1,8.
4. Калина О. Останній бій за Донецький аеропорт: [розповідь добровольця-«кіборга» Василя Кузьміна із Коломиї про останні дні, та навіть години, бою за Донецький аеропорт] / Олеся Калина // Коломийські вісти. – 2015. – 12 лют. – С. 3.
5. «Кіборг» з Коломиї: [«Борн» – воїн-захисник Донецького аеропорту] // Коломийська правда. – 2014. – 21 лист. – С.3.
6. «Кіборг» з Коломиї: «дякую Росії, що зробила «фашистом»: [розповідь воїна з позивним «Борн» про оборону Донецького аеропорту] // Коломийські вісти. – 2014. – 6 лист. – С.3,7.
7. Козаченко О. «Кіборг» Василь Кузьмін повернувся до Коломиї: [захисник Донецького аеропорту, АТО] / Олена Козаченко // Галичина. – 2015. – 7 лют. – С. 3.
8. Малащук А. Лиш плоть, на жаль, не залізна...: [один із захисників Донецького аеропорту, відчайдушний «кіборг» Олег на псевдо «Святий» із Коломиї] / Андрій Малащук // Вільний голос. – 2014. – 18 груд. – С.1.
9. Никорович І. «Мамо, вибач, що заставляю тебе хвилюватися. Я тебе люблю!»: [у районі Донецького аеропорту загинув Володимир Байдюк із с. Глибока Богородчанського району] / Ігор Никорович // Галичина. – 2014. – 25 лист. – С.1.
10. Фітьо В. Міць «кіборгів»: чим воює українська армія / Віктор Фітьо // Коломийська правда. – 2014. – 5 груд. – С.3.

Інтернет-ресурси

20 січня, в День пам'яті захисників Донецького аеропорту, відкрилася виставка «Аеропорт... пекельна смуга»

<http://www.memory.gov.ua/news/20-sichnya-v-den-pam-yati-zakhisnikiv-donetskogo-aeroportu-vidkrilasya-vistavka-aero>

Як обороняли Донецький аеропорт

http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/01/150122_donetsk_airport_review_vs
«Кіборги» Донецького аеропорту

http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/01/150122_donetsk_airport_review_vs

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф

З ліній бою

ЛИШ ПЛОТЬ, НА ЖАЛЬ, НЕ ЗАЛІЗНА...

Знайомтеся, – один із захисників Донецького аеропорту, відчайдушний «кіборг» Олег на псевдо «Святий». Коломнянин Олег після революційних подій на Майдані зрозумів, як сам зізнається, що покликаний захищати Україну зі зброєю в руках. Навесні записався до «Правого сектора». Проходив військовий вишкіл у Івано-Франківську, Києві, Дніпропетровську. Належав до коломийської групи «Спарта». У квітні перша група кількістю 20 осіб вирушила у зону АТО. 3 травня Олег «Святий» вже бере участь у боях з бандитськими формуваннями. Вступив у Добровольчий Український Корпус, опросився до штурмової групи.

З цього молодого, але вже добре обстріляного хлопця, важко витягувати слова. Про пережите розказують лише палаючі очі, як і про рішучість воювати до перемоги. Два тижні Олег перебував у самому пеклі – Донецькому аеропорту, у цій майже віртуальній реальності, де тільки каліцтва й смерть є справжніми. І ворожі трупні довкола летовища, яких ніхто не прибирає – також справжні.

– Ці придурки, котрі лізуть на нас, вони масово гинуть. Мабуть, пруться під кулі, обкурени жаркою, – каже Олег. – Ми, «Правий сектор», – завжди там, де найгарніше. Але нас менше й нема. Ми не облокані у воєнних реєстрах. Зовсім трофейною зброєю, живимо заадки холостерам. І прикрасимо армійські підрозділи... Який день був найтяжчий? Був один такий день – день тиші. За увесь день – один постріл снайпера. І це страшна тиша. Не знаєш, звідки чекати удару, не знаєш, де займати позицію. Той день – це було найтяжче випробування нерів... Попереду ще чимало таких днів, коли нерви від напружт рвуться і чимало днів, коли доведеться відбивати ворожі атаки. (А може ж будь-якого дня настати мир, хто може передбачити). Але захисників аеропорту недарма прозвали «кіборгами». У них залізні нерви і залізна воля. От жаль тільки, що плоть така ж, як і в усіх – смертна.

Андрій МАЛАЩУК.

Малащук А. Лиш плоть, на жаль, не залізна...: [один із захисників Донецького аеропорту, відчайдушний «кіборг» Олег на псевдо «Святий» із Коломиї] / Андрій Малащук // Вільний голос. – 2014. – 18 груд. – С.1.

Боєць АТО з Коломиї отримав нагороду «Народний герой України»

Євген Жуков, більш відомий українцям як кіборг-вдвшник 79 бригади з позивним «Маршал», удостоївся нагороди «Народний герой України». Жень народився та закінчив школу в Коломиї, згодом вступив у Миколаївське військове училище. В ході АТО він разом із побратимами 79-тки героїчно захищав Донецький аеропорт.

Нагороди «Народний герой України», яку запровадили волонтери, 19 вересня вручали в Житомирі. Срібні ордени у вигляді тризуба виготовляють вручну на добровільні пожертви людей. Нагороди вручають беззаперечним героям, серед яких і військові, і цивільні. Це була своєрідна відзнака та подяка людям, що захищають Україну від агресії.

На церемонії в Житомирі вручили 21 орден. Серед нагороджених військово-службовці: Роман Косенко, Валерій Романюк, Чепеленко Олег, позивний «Хакер» (помертв), Петро Барбух (помертв) (екіпаж Артема Абрамовича), Ярослав Антонюк (екіпаж Абрамовича), Микола Ніконов, Мамулашвілі Ушангі, Володимир Цибуль, Михайло Волосюк,

«Особливість нагороди в тому, що ордени виробляють зі срібла, зібраного народом України. Звичайними людьми, які віддають частинку дорогоцінного металу і в першу чергу вкладають свою душу в цей орден, як шана нашим хлопцям: і загиблим, і живим», – зазначив голова ГО «Бойове братерство ветеранів АТО» Валерій Логінов.

Анатолій Козел, Олександр Абасв, Сергій Васьковський, В'ячеслав Ізотов, Богдан Катана, Андрій Марунчак, **Євген Жуков**, Валерій Краснян, Андрій Галущенко; та волонтери: Марина Комарова, Ярослав Жилкін (Чорний Тюльпан), волонтерська організація «Save lives together».

Боєць АТО з Коломиї отримав нагороду «Народний герой України»: [Євген Жуков, «кіборг»-вдвшник 79-ї бригади з позивним «Маршал»] // Коломийські вісти. – 2015. – 24 верес. – С.6.

ОСТАННІЙ БІЙ ЗА ДОНЕЦЬКИЙ АЕРОПОРТ

Відійти можливості не було, одна була можливість – йти вперед, пробиватися, назад дороги не було

Олеся КАЛІНА,
Коломийські ВІСТИ

Про останні дні та навіть години бою за Донецький аеропорт розповів наш земляк із Коломиї, доброволець Василь Кузьмін. Адак те, що ми бачимо з екранів телебачення чи знаємося з інших джерел, певно, значно відрізняється від того, що відбувається на той час очевидці побачили, та ті, хто безпосередньо із зброєю в руках захищав той аеропорт. Чому саме найбільше запам'яталися слова Василя, що страшно, дуже страшно втрачати погляди, а ще найстрашніше – вийти, коли ти втрачаєш страх, коли хангани до рук усе, що стріляє, і стріляєш, стріляєш, стріляєш, іноді навіть не доводячись. Стрільми, лиш би знищити ворога. Про своє життя вже не думаєш. Оце – страшно! Хоча страшно тоді й ворогам.

Василь Кузьмину всього 29 років. Народився на Трушівщині, згодом мешкав у нашому місті, навчався в ЗОШ №3, потім у Коломийському економічно-правовому коледжі та працював у Коломиї. Минулою дато вирішив їти захищати батьківську землю. Не чекав на повстання, сам подався до військомату й записався до Східного добровольця. Не вдалося. Там вже навчали на Яворівському полігоні у Львівській області, потім була автомобільна бригада й десантно-штурмові. Сильно сплигло, але це не поринати з тим, що було потім і про що навіть не міг уявити. Бо Василь не міг подумати, що втрачаєш одне за одним побратимів, що вони в тебе на очах стікають кров'ю від поранень, лежать на залізному бетоні, а ти навіть не зможеш надати необхідну допомогу, бо в тебе в руках автомат, безперервні автоматні черги, а попереду ворог, якого треба поодиноким тупити. Штурм за штурмом, без тупину, масові обстріли по терминалу не припинилися ні на мить, шалені без пере-

лику тарани танк, хіба що на дозиравку ідуть і знову повертаєш. Та друга сторона, яка тоді таким чином оточувала собі дорогу для штурму. Коли стіни терминалу вже були вищент зруйновані, в бій пішла ворожа атака. Сили ворога перевищували в десятки разів, калібром не було навіть де сповитися від кулі, бо жодного укриття вже не залишилося. Пішли довгі дні бою. Як розповідає Василь, він бачив героїзм звичайних українських хлопців, він бачив смерть, яка по черзі забирала його товаришів, і ти нічого не міг вдіяти. Ті, що залишилися живими, хто ще навчався мести в одну руку, допомагали лежачим перезаряджати автомати, іншу зброю. Як каже, 90 відсотків калібром були вбиті або ранені, тільки 10 могли тримати автомати в руках і оборонятися. Крім не витримувала. Автомати, які мали чий перебіжить великі навантаження, заклинювало, на ходу їх перезаряджали і дали відбиватися. Не було часу на роздуми, не було часу на розмови. Хлопці бачили, що сили верині, просили про допомогу командування. Ті обідали доміг. Сказали, що наші будуть на автомобілях через дві години. Справа, були спроби прорину наших військ до захисників аеропорту, але одну машину підірвали примосійсько перед терминалом, інша відірвала подалі.

– Я не знав, що ми зможемо протриматися оті дві обидві години, а ми ще протрималися

три доби, три довгих, неспокійних доби, коли оборонялися, без кінця відстрілюючись, бачили смерть, яка заглядала в очі, бачили, як помирають твої побратими. І це дуже важко, коли ти геть безжальний протистоїти отій смерті, – розповідає Василь.

Наші країни досі не може повернути, що вибрався з того некла практично цілим, отримавши тільки одне кульове та кілька осколкового поранень. Більшість же його побратимів, захищачих Донецький аеропорт, полегли на смерть, чимало отримали ушкодження та потрапили в полон. Адак відійти не було можливості, ідти вперед, пробиватися, назад дороги не було. Радіо, правда, з того, що з полону відпустили його побратима і товариша Ярослава Галанця. Слова «кіборг» наш земляк не любить, бо не вважає себе надлюдським, він простий українець.

І вже тоді згадується Василь Кузьмін на Схід. Там його побратими, там – незавершена справа, там він має відстоювати незалежність України, боронити свою країну від ворога. Хлопець любить свою землю і хоче бачити її вільною від ворога. Він вірить у перемогу й у своє щастя повернення додому і, неодмінно, з перемогою. Нехай же нашому землякові, як і всім воїнам, що виборюють мир і спокій у державі, допомагає Господь Бог!

Калина

О. Останній бій за Донецький аеропорт: [розповідь добровольця-«кіборга» Василя Кузьміна із Коломиї про останні дні, та навіть години, бою за Донецький аеропорт] / Олеся Калина // Коломийські вісти. – 2015. – 12 лют. – С. 3.

«Кіборг» Василь Кузьмин повернувся до Коломиї

Серед «кіборгів», які захищали Донецький аеропорт, було чимало і прикарпатських військовослужбовців. На жаль, серед них є жертви і багато поранених, які нині перебувають на лікуванні. Захисав Донецький аеропорт і 29-річний житель Коломиї Василь Кузьмин. Він ще пізніше тому поїхав добровольцем у зону АТО і служив у найгарячіших точках сходу. Коли активізувалися бої за Донецький аеропорт, він разом зі своїми побратимами одразу прибув на підкріплення. Василь каже, що бої були дуже складними. Терористи труїли «кіборгів» чадним газом, тож доводилося рятуватися вологими серветками, якими прикривали обличчя. А підмога, на яку очікували з хвилини на хвилину, через постійні атаки ворога з проблемами пробивалася до оточених російськими бойовиками українських військових. Окрім цього, довгий час не могли забрати «двохсотих» та «трьохсотих».

— Неоголошена війна на сході відбувається справді в складних умовах, інколи здавалося, що той чи інший бій буде останнім, — каже «кіборг» Василь Кузьмин. — Російські бойовики надто жорстокі. Особливо полюбляють знущатися із захоплених військових. Їхні знущання є жорстокими та принизливими. Українські військові, до речі, не знущаються над полоненими бойовиками.

Велика кількість українських бійців під час боїв за аеропорт отримали складні поранення. Василя Кузьмина це також

Василь Кузьмин із сином

не оминуло. Втім, яких саме поранень зазнав, він не каже, мовляв, з огляду на травми побратимів він ще в дуже хорошому стані. Після боїв Василь лікувався в дніпропетровському госпіталі, після чого повернувся додому, в Коломию, де наразі проходить реабілітацію.

Після одужання він планує знову повернутися на фронт. «Кіборг» Василь Кузьмин закликає всіх чоловіків не сидіти вдома склавши руки, а брати зброю, іти добровольцями на схід, щоб захищати українську землю від ворога.

Олена КОЗАЧЕНКО.
м. Коломия.